Bolalarni maktabga tayyorlashda ota-onalarning o‘rni

Nazirova Go`zal Malikovna
Qo`qon davlat pedagogika instituti dotsenti
Pedagogika fanlari bo`yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Vaqt sinovidan o'tgan shakllardan biri ota-onalarni maktabgacha ta'lim muassasasi hayoti bilan bog'lash, ularning bolalar bilan birgalikdagi faoliyatini tashkil etish. Ushbu shakllarning o'ziga xosligi shundaki, bu erda o'qituvchining ota-onalar bilan aloqasi bevosita emas, balki bilvositadir.

Kalit so`zlar va iboralar: Faol ta’sir etish, tashabbus, “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi, faoliyat markazlari, ta’lim jarayonlari.

Аннотация: Одна из проверенных временем форм – подключение родителей к жизни дошкольного образовательного учреждения, организация их совместной деятельности с детьми. Особенность этих форм в том, что здесь общение воспитателя с родителями не прямое, а опосредованное.

Ключевые слова: Активное влияние, инициатива, государственная образовательная программа «Илк кадам», центры развития, образовательные процессы.

Annotation: One of the time-tested forms is the involvement of parents in the life of a preschool educational institution, the organization of their joint activities with children. The peculiarity of these forms is that here the communication of the educator with the parents is not direct, but indirect.

Key words: Activities in a team, active influence, initiative, state educational program "Ilk Kadam", development centers, educational processes.

Axborot va o'quv shaklining vazifalari kognitiv shakllarning vazifalariga yaqin bo'lib, ota-onalarning maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirish va tarbiyalash xususiyatlari haqidagi bilimlarini boyitishga qaratilgan. Bularga quyidagilar kiradi: ota-onalar uchun gazeta nashr qilish, oila pedagogikasining asosiy muammolari bo'yicha matn, chizmalar, sxemalar, ota-onalar uchun kutubxonalar kompyuterda taqdimot. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda tayyorlangan stendlarni ham ushbu guruhga kiritish mumkin. Ushbu shakllarning o'ziga xosligi shundaki, bu erda o'qituvchining ota-onalar bilan aloqasi bevosita emas, balki bilvositadir. Vaqt sinovidan o'tgan shakllardan biri ota-onalarni maktabgacha ta'lim muassasasi hayoti bilan bog'lash, ularning bolalar bilan birgalikdagi faoliyatini tashkil etish. Shunday qilib, turli kasb egalari (tikuvchi, haydovchi, shifokor, kutubxonachi, rassom va boshqalar) ota-onalar maktabgacha yoshdagi bolalarga tashrif buyurishadi. Ular bilan suhbatlar o'tkazing. Masalan, dadam o't o'chiruvchi yoki dadam politsiyachi, onasi shifokor, o'quvchilarni kasbining o'ziga xos xususiyatlari bilan tanishtiradi. Ular bolalar bilan turli tadbirlarda ishtirok etadilar, tadbirlarni kamerada suratga olishadi, transport bilan ta'minlaydilar va hokazo. Shuningdek, ota-onalar ham bayramlarda qatnashib, maktabgacha ta’lim muassasasi hududini obodonlashtirishda ishtirok etmoqda, maktabgacha ta’lim muassasalari tarbiyalanuvchilarini dam olish kunlarida spektakllarga, ekskursiyalarga olib borishadi, muzeylarga birgalikda tashrif buyurishadi. Taklif etilayotgan tasnifni to'ldirish mumkin shakllari , ota-ona mavqeini shakllantirishga qaratilgan: mavzu bo'yicha rasm chizish: "Men qanday onaman?"; ularning ta'lim konsepsiyasini

shakllantirish; o'z pedagogik topilmalari, muvaffaqiyatsizliklarini tahlil qilish; hamfikrlar o'rtasida tajriba almashish; muqovasida uning avtoportreti bilan farzandingiz haqida kitob yaratish. Hozirda faol foydalanilmoqda loyiha usuli ota-onalar umumiy vazifaning ma'lum bir qismini bajarish bilan bog'liq bo'lganda, masalan, maktabgacha yoshdagi bolalarni o'z shaharlari bilan tanishtirish. Ular arxitektura, ko'chalar, maydonlar nomlari haqida ma'lumot to'playdi, eskizlar, fotosuratlar va hokazolarni yaratadi. Keyin ular o'z ishlarini umumiy tadbirda taqdim etadilar. Bu usul ota-onalar, bolalar va o'qituvchilarning yaqinlashishiga yordam beradi.

Hozir pedagogik jarayon ishtirokchilari multimedia, internetdan faol foydalanmoqda. Qo'llanilishi mumkin faollashtirish usullari taklif etilayotgan materialga qiziqish paydo bo'lishini, o'z tajribasi bilan birlashmalarni, ota-onalarning muhokamada faol ishtirok etish istagini taklif qiling. Faollashtirish usullari yoki faol usullar naqsh va stereotiplarning bosimini kamaytiradi. O'zaro munosabatlar jarayonida ota-onalarni faollashtirish usullariga misol sifatida quyidagilarni nomlash mumkin:

taqdim etilgan material bo'yicha ota-onalarga savollar; munozara savollarini belgilash; ikki xil nuqtai nazarni muhokama qilish taklifi; misollar keltirish; video materiallardan foydalanish, bolalar bayonotlarining audio yozuvlari. Faol usullarni qo'llash orqali ota-onalar o'zlarini kashfiyot pozitsiyasida topadilar va shu bilan birga boshqalar bilan munosabatlarda o'zlarini qulayroq va xavfsizroq his qilishlari mumkin, chunki ular bir-biridan fikr-mulohaza va hissiy qo'llab-quvvatlashni boshlaydilar. Kimga pedagogik aks ettirishni shakllantirish usullari, ya'ni ta'limga ongli munosabat quyidagilardan iborat:

pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish; o'z ta'lim faoliyatini tahlil qilish; pedagogik muammolarni hal qilish; uy vazifasi usuli; O'yin xatti-harakatlarini modellashtirish. Bu usullar ota-ona pozitsiyasini shakllantiradi, ota-onalarning faolligini oshiradi, olgan bilimlarini yangilaydi. Ulardan maktabgacha ta'lim muassasasida o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot jarayonida, guruh ota-onalar yig'ilishlarida, individual suhbatlar va maslahatlar paytida foydalanish mumkin. Tahlil qilish uchun tipik vaziyatlar tanlanadi, savollar pedagogik hodisani tahlil qilishga qaratilgan: shartlar, sabablar, oqibatlar, motivlar va hodisani baholash. Ota-onalar bilan ishlashda o'yin xatti-harakatlari usulidan foydalanishingiz mumkin.

Masalan, vaziyatni o'ynash vazifasini berishingiz mumkin: "Yig'layotgan bolani tinchlantiring", yoki "So'rovingizni bajarganingizdan afsuslanmaydigan bolaga yondashuvni toping" va hokazo. Shartli o'yin muhitida ota-onalar imkoniyatga ega bo'ladilar. bola bilan muloqot qilishning ta'lim usullari arsenalini boyitish, ularning xulq-atvoridagi stereotiplarni aniqlash, bu ularni ozod qilishga yordam beradi. Ota-onalar faqat og'zaki darajada muloqotga kirishganda, ular o'zlarini eng yaxshi nuqtai nazardan ko'rsatishga harakat qilib, xatti-harakatlarining tabiiyligini, spontanligini bostirib, o'z bayonotlarini diqqat bilan nazorat qiladilar. O'yin mashg'ulotlariga jalb qilingan ota-ona bola bilan muloqot qilish quvonchini tom ma'noda qayta kashf qila boshlaydi: nafaqat og'zaki, balki hissiy jihatdan ham. Ko'pchilik, o'yin mashg'ulotlarida qatnashish natijasida, bolaga nisbatan begonalashish, g'azab va g'azabni boshdan kechirish va shu bilan birga baxtli ota-ona bo'lish mumkin emasligini aniqlaydi. Ota-onalar "tomoshabinlar" va "kuzatuvchilar" dan yig'ilishlarning faol ishtirokchilariga aylanadilar, o'zlarining xatti-harakatlarini o'rganishga sho'ng'ishadi, uni bola bilan muloqot qilishning yangi usullari bilan boyitadilar va oilaviy tarbiyada o'zlarini yanada malakali his qilishadi.

Shunday qilib, maktabgacha ta'lim muassasasida o'qituvchilar va ota-onalarning o'zaro hamkorligi turli shakllarda - an'anaviy va noan'anaviy tarzda amalga oshiriladi. Turli shakllar jarayonida ota-onalarni faollashtirish usullari va pedagogik aks ettirishni shakllantirish usullari qo'llaniladi. Rahbar maktabgacha ta'lim muassasasi va tarbiyalanuvchilarning oilalari o'rtasidagi

hamkorlikning tashkilotchisi va muvofiqlashtiruvchisi hisoblanadi. Bu bolalarni oilada va bog‘chada tarbiyalashning yagona tizimini yo‘lga qo‘yish, pedagogik jamoa va ota-onalarni ushbu muammoni hal etishga jalb etishga xizmat qilmoqda. Hamkorlikning turli shakllarini mohirona uyg‘unlashtirish, bu ishga maktabgacha ta’lim muassasasi jamoasining barcha a’zolari va tarbiyalanuvchilarning oila a’zolarini faol jalb etish orqali bolalar tarbiyasida ijobiy natijalarga erishiladi. Biz ota-onalarning bolalar bog'chasining ta'lim jarayoniga jalb qilinganida, ota-onalarning faol ishtirokisiz va noan'anaviy hamkorlikning an'anaviy shakllari mavjudligini aniqladik. I guruh - hamkorlikning an'anaviy shakllari: 1. Maktabgacha ta'lim muassasasining taqdimoti. Ushbu ish shakli natijasida ota-onalar maktabgacha ta'lim muassasasining ustavi, rivojlanish dasturi va pedagoglar jamoasi bilan tanishadilar, bolalar bilan ishlashning mazmuni, pullik va bepul xizmatlar haqida foydali ma'lumotlarga ega bo'ladilar. 2. Maslahatlashuvlar. Odatda konsultatsiyalar tizimi tuziladi, ular alohida yoki ota-onalarning kichik guruhi uchun amalga oshiriladi. Guruh maslahatlariga bir xil muammolarga ega bo'lgan yoki aksincha, ta'limda muvaffaqiyat qozongan turli guruhlardagi ota-onalar (injiq bolalar; rasm chizish, musiqa qobiliyatlari aniq bo'lgan bolalar) taklif qilinishi mumkin. Maslahatlashuvning maqsadlari - ota-onalar tomonidan ma'lum bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish; muammolarni hal qilishda yordam berish. Maslahatlashuv shakllari har xil (mutaxassisning malakali ma’ruzasi, so‘ngra muhokama; konsultatsiyaga taklif etilganlarning barchasi tomonidan oldindan o‘qilgan maqola muhokamasi; amaliy dars, masalan, “She’rni qanday o‘rgatish kerak” mavzusida. bolalar bilan").

3. Vizual tashviqot. Ko'rgazmali pedagogik targ'ibotning an'anaviy vositalari ota-onalar uchun turli xil stendlar va burchaklardir. 4. Ota-onalar bilan pedagogik suhbatlar. Ota-onalarga muayyan ta'lim masalasida o'z vaqtida yordam ko'rsatish. 5. Suhbatlar ham individual, ham guruh shaklida olib boriladi. Ikkala holatda ham maqsad aniq belgilangan: nimani aniqlash kerak, qanday yordam berishimiz mumkin. Suhbat mazmuni ixcham, ota-onalar uchun mazmunli bo‘lib, suhbatdoshlarni gapirishga undaydigan tarzda taqdim etiladi. O'qituvchi nafaqat gapirish, balki ota-onalarni tinglash, ularning qiziqishini, xayrixohligini bildira olishi kerak. 6. Ota-onalar, ayniqsa yoshlar, bolalarni tarbiyalashda amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak. Ularni seminarlarga taklif qilish tavsiya etiladi. Ishning ushbu shakli o'rganish usullari va usullari haqida gapirishga va ularga ko'rsatishga imkon beradi: kitobni qanday o'qish, rasmlarga qarash, o'qiganlari haqida gapirish, bolaning qo'lini yozishga qanday tayyorlash, artikulyatsiyani qanday mashq qilish. apparatlar va boshqalar. 7. Ochiq eshiklar kuni ishning ancha keng tarqalgan shakli bo'lib, ota-onalarni maktabgacha ta'lim muassasasi, uning an'analari, qoidalari, tarbiyaviy ishlarning xususiyatlari bilan tanishtirish, uni qiziqtirish va jalb qilish imkonini beradi. U yangi ota-onalarning farzandlari tarbiyalanadigan guruhga tashrif buyurish bilan maktabgacha ta'lim muassasasiga ekskursiya sifatida amalga oshiriladi. Siz maktabgacha ta'lim muassasasi ishining bir qismini (bolalarning jamoaviy ishi, yurish uchun to'lovlar va boshqalar) ko'rsatishingiz mumkin. Ekskursiya va tomoshadan so'ng rahbar yoki metodist ota-onalar bilan suhbatlashadi, ularning taassurotlarini bilib oladi va yuzaga kelgan savollarga javob beradi. 8. Ota-onalar yig'ilishlari guruh va umumiy (butun muassasaning ota-onalari uchun) o'tkaziladi. Umumiy yig'ilishlar yiliga 2-3 marta tashkil etiladi. Ularda yangi o'quv yilidagi vazifalar, o'quv ishlari natijalari, jismoniy tarbiya masalalari va yozgi dam olish davri muammolari va boshqalar muhokama qilinadi.Umumiy yig'ilishga shifokor, huquqshunos, bolalar yozuvchisini taklif qilishingiz mumkin. Ota-onalar ishtirok etishi kutilmoqda. Guruh yig'ilishlari har 2-3 oyda o'tkaziladi. Muhokama uchun 2-3 savol chiqariladi (bitta savol o'qituvchi tomonidan tayyorlanadi, boshqalarga ota-onalar yoki mutaxassislardan biri taklif qilinishi mumkin). Har yili bitta uchrashuvni bolalarni tarbiyalashda oilaviy tajribani muhokama qilishga bag'ishlash tavsiya etiladi. Ushbu guruh uchun dolzarb bo'lgan mavzu tanlanadi, masalan, "Nega bizning bolalarimiz

ishlashni yoqtirmaydi?", "Bolalarda kitobga qiziqishni qanday oshirish kerak", "Televizor - bolalarni tarbiyalashda do'stmi yoki dushmanmi?". 9. Ota-onalarning guruh yig'ilishlari. Ota-onalar ma'lum yoshdagi bolalarni bog'cha va oilada tarbiyalashning mazmuni, vazifalari va usullari bilan tanishtiriladi. Yiliga 1,5 soat davom etadigan 3-4 uchrashuv o'tkazish tavsiya etiladi.

10. Mehmon oila. Har bir yosh guruhidagi o'qituvchi o'z o'quvchilarining oilalariga tashrif buyurishi kerak. Har bir tashrifning o'z maqsadi bor. 11. Oilaga birinchi tashrifdan maqsad oiladagi tarbiyaning umumiy sharoitlarini bilish, bolaning turmush sharoitini tekshirish. Qaytish tashriflari kerak bo'lganda rejalashtirilgan. 12. Ota-onalar uchun maktabgacha ta'lim muassasasida bolalar bilan ochiq darslar. Ota-onalar maktabgacha ta'lim muassasasida darslarni o'tkazishning tuzilishi va o'ziga xos xususiyatlari bilan tanishadilar. Darsga ota-onalar bilan suhbat elementlarini kiritishingiz mumkin. II. Guruh - hamkorlikning noan'anaviy shakllari: 1. Ota-onalar konferensiyasi. Anjumandan koʻzlangan asosiy maqsad oilaviy ta’lim sohasida oʻzaro tajriba almashishdan iborat. Ota-onalar xabarni oldindan tayyorlaydilar, o'qituvchi, agar kerak bo'lsa, mavzuni tanlashda, nutqni loyihalashda yordam beradi. Konferentsiyada mutaxassis so'zlashi mumkin. Uning nutqi munozaraga sabab bo'lishi uchun "boshlang'ich uchun" beriladi va agar iloji bo'lsa, muhokama qilinadi. Konferensiya bitta maktabgacha ta’lim muassasasi doirasida oʻtkazilishi mumkin, biroq shahar va tuman miqyosidagi anjumanlar ham amaliyotda qoʻllaniladi. Konferensiyaning dolzarb mavzusini (“Bolalar salomatligi haqida gʻamxoʻrlik”, “Bolalarni milliy madaniyat bilan tanishtirish”, “Bola tarbiyasida oilaning oʻrni”) aniqlash muhim ahamiyatga ega. Anjumanga bolalar asarlari, pedagogik adabiyotlar, maktabgacha ta’lim muassasalari faoliyatini aks ettiruvchi materiallar va boshqalar koʻrgazmasi tayyorlanmoqda. Konferentsiyani bolalar, maktabgacha ta'lim muassasasi xodimlari, oila a'zolarining qo'shma kontserti bilan yakunlashingiz mumkin. Hozirgi vaqtda maktabgacha ta'lim tizimini qayta qurish munosabati bilan maktabgacha ta'lim muassasalari amaliyotchilari o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik va o'zaro munosabatlarga asoslangan ota-onalar bilan ishlashning yangi, noan'anaviy shakllarini izlamoqda. Keling, ulardan ba'zilariga misollar keltiramiz. 2. Oilaviy klublar. Muloqotning tarbiyalovchi va ibratli shakliga asoslangan ota-onalar yig'ilishlaridan farqli o'laroq, klub oila bilan munosabatlarni ixtiyoriylik va shaxsiy manfaatdorlik tamoyillari asosida quradi. Bunday klubda odamlarni umumiy muammo va bolaga yordam berishning maqbul shakllarini birgalikda izlash birlashtiradi. Uchrashuvlar mavzulari ota-onalar tomonidan tuziladi va so'raladi. Oila klublari dinamik tuzilmalardir. Ular bitta katta klubga birlashishi yoki kichikroq klublarga bo'linishi mumkin - barchasi uchrashuv mavzusiga va tashkilotchilarning rejasiga bog'liq.

Toʻgaraklar ishida bolalarni tarbiyalash, oʻqitish va rivojlantirish muammolariga bagʻishlangan maxsus adabiyotlar kutubxonasi katta yordam bermoqda. O'qituvchilar o'z vaqtida almashishni, kerakli kitoblarni tanlashni nazorat qiladilar, yangi mahsulotlarga izohlar tuzadilar. Ota-onalarning bandligini inobatga olgan holda, oila bilan muloqotning “Ota-ona pochtasi”, “Ishonch telefoni” kabi noan’anaviy shakllaridan ham foydalaniladi. Har qanday oila a'zosi qisqa eslatmada o'z farzandini tarbiyalash usullariga shubha bildirish, ma'lum bir mutaxassisdan yordam so'rash va hokazo imkoniyatiga ega. Ishonch telefoni ota-onalarga o'zlari uchun muhim bo'lgan har qanday muammolarni anonim ravishda aniqlashga yordam beradi, o'qituvchilarni bolalarning g'ayrioddiy ko'rinishlari haqida ogohlantiradi. 3. O'yinlar kutubxonasi. O'yinlar kattalar ishtirokini talab qilganligi sababli, bu ota-onalarni bola bilan muloqot qilishga majbur qiladi. Agar qo'shma uy o'yinlari an'anasi singdirilsa, kutubxonada kattalar tomonidan bolalar bilan birgalikda ixtiro qilingan yangi o'yinlar paydo bo'ladi. 4. Ota-onalar bilan davra suhbati. Mutaxassislarning majburiy ishtirokida noan'anaviy muhitda ota-onalar bilan ta'limning dolzarb

muammolari muhokama qilinadi. 5. Ota-onalar bilan konferensiya. Qiziqarli tarzda o'qituvchilar, mutaxassislar va ota-onalar hayotiy vaziyatlarni taqlid qiladi, ularni o'ynaydi. Bu ota-onalarga nafaqat bolalarni tarbiyalash sohasida professional bilimlarni to'plash, balki o'qituvchilar va mutaxassislar bilan ishonchli munosabatlar o'rnatish imkonini beradi. 6. Ota-onalar ishtirokidagi pedagogik kengash. Oila bilan ishlashning ushbu shaklining maqsadi ota-onalarni shaxsiy ehtiyojlardan kelib chiqqan holda oilada bolalarni tarbiyalash muammolarini faol tushunishga jalb qilishdir. 7. Fotogazetalar: mazmuni nafaqat maktabgacha ta'lim muassasasi xodimlari, balki ota-onalar tomonidan ham tanlanadi. Gazetaning har bir sonida o'quv jarayonining barcha sub'ektlari ishtirokida bog'cha hayotidan qiziqarli lahzalarni aks ettiruvchi fotosuratlar mavjud. 8. Oilaviy iqtidorlar tanlovini tashkil etish. Bog‘chadagi oilalarning har birining o‘ziga xos qiziqishi, qobiliyati va iste’dodi bor. Ota-onalar ushbu musobaqalarda ishtirok etish orqali bolalarda nafaqat faxr va o‘zini hurmat qilish tuyg‘ularini uyg‘otadi, balki ularda ushbu ta’lim muassasasiga daxldorlik tuyg‘usi shakllanadi. Ota-onalar farzandlari ko'p vaqtini o'tkazadigan dunyoning bir qismi ekanligini anglay boshlaydilar. Ular bolalar bog'chasi va oilaning umumiy ishlarida tashabbus ko'rsatishni boshlaydilar.

Shunday qilib, maktabgacha ta'lim muassasasining oila bilan hamkorligi turli shakllarda amalga oshiriladi. Ushbu shakllar an'anaviy (ota-onalar yig'ilishi, ota-onalar uchun maslahat) va noan'anaviy (ota-onalar bilan davra suhbati, oilaviy klublar) bo'linadi. Oila bilan hamkorlikda maktabgacha ta'lim muassasasi o'qituvchilari va ota-onalar maktabgacha yoshdagi bolani tarbiyalashning yagona tizimini ta'minlaydi. Agar o'qituvchilar va ota-onalarning sa'y-harakatlari bir-biridan mustaqil ravishda amalga oshirilsa va ikkala tomon bir-birining rejalari va niyatlaridan bexabar bo'lib qolsa, bolani tarbiyalash uchun yagona maydonni yaratish mumkin emas. Shuning uchun maktabgacha ta'lim muassasasining oila bilan hamkorligi har qanday umumiy biznesda, birgalikdagi harakatlarda, bolalarni tarbiyalash jarayonida zarurdir.

ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarori.

2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrdagi PQ-2707-son “2017-2021-yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.

3.O‘zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga qo‘yiladigan “Davlat talablari”. 2018-yil 3-iyul, ro‘yxat raqami 3032.

4.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining 2018-yil 7-iyuldagi 4-sonli hay’at yig‘ilishi qarori bilan tasdiqlangan va nashr etilgan dasturi.

5.O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya hamda sportni rivojlantirish davlat dasturi Konseppiyasi. Vazirlar Maxkamasining 1999-yil 27-maydagi qaroriga ilova.

6. Mukhammadjonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Development of pedagogical activites with preschool children in need of inclusive education." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 423-427.

7. Malikovna, Nazirova Guzal, and Muminova Gulasal Bakhodirovna. "EDUCATION OF CHILDREN IN THE SPIRIT OF PATRIOTISM AND FRIENDSHIP OF PEOPLES IN THE FAMILY." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

8. Nazirova, G. "FORMATION OF A SENSE OF NATIONAL PRIDE AMONG IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN THROUGH ORAL FOLK ART-AS A SOCIO-PEDAGOGICAL NECESSITY." Science and Innovation 1.8 (2022): 2067-2077.

9. Nazirova, G. "МАКТАБГАЧА КАТТА ЁШДАГИ БОЛАЛАРДА ХАЛҚ ОҒЗАКИ ИЖОДИ ВОСИТАСИДА МИЛЛИЙ ҒУРУР ҲИССИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ–ИЖТИМОИЙ ПЕДАГОГИК ЗАРУРИЯТ СИФАТИДА." Science and innovation 1.B8 (2022): 2067-2077.

10. Назирова, Г. М., and Ф. М. Рахимова. "Методологические основы формирования творческой деятельности будущих педагогов-воспитателей." Экономика и социум 1-1 (104) (2023): 334-339.

11. Raximova, Feruzaxon Muxammadjonovna, and Zoya Mixaylovna Burdina. "Issues of organization and management of inclusive education and upbringing in uzbekistan." International Academic Research Journal Impact Factor 7.4 1.6 (2022): 112-118.

12. Raximova, F. M. "Processes of formation of intellectual abilities of preschool children by means of innovative technologies." Экономика и социум 1-1 (104) (2023): 54-57.

13. Mukhammadzhonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Problems of development of creative abilities in preschoolers." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

14. Mukhammadjonovna, Rakhimova Feruzakhon. "Development of pedagogical activites with preschool children in need of inclusive education."Asia pacific journal of marketing & management review issn: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 423-427.

15. Raximova, Feruzaxon Muxammadjonovna. "Problems with the social attitude of the individual."Innovative development in the global science 2.9 (2023): 112-121.

16. Muxammadjonovna, Raximova Feruzaxon. "Difficulties in organizing the education and upbringing of visually impaired children of preschool age."International journal of social science & interdisciplinary research issn: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.12 (2022): 90-93.

17. Narimanovna, Eshchanova Gulnara, and Ganiyeva Vazira Yusufovna. "SOCIAL ADJUSTMENT OF THE PRESCHOOL CHILD PROCESS ANALYSIS." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

18. Yusufona, Ganieva Vazira. "ACTIVATION OF THE DEVELOPMENT OF CREATIVE COGNITIVE THINKING OF PRESCHOOL CHILDREN." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.11 (2022): 462-464.

19. Yusufovna, Ganieva Vazira, and Juraeva Sayyora. "BOLADA BILISH KOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHDA IJODKORLIKNI SHAKLLANTIRISH PROFESSIONAL PEDAGOGIK TAYYORGARLIKNING KOMPONENTI SIFATIDA." Ta'lim fidoyilari 19 (2022): 472-480.